

RAPPORT

Soortgericht onderzoek huismus Kromhout te Amsterdam

In het kader van soortenbescherming onder de Omgevingswet

Klant:	Gemeente Amsterdam
Referentie:	BI2566-HAS-XX-XX-RP-EO-0001
Status:	Definitief/1
Datum:	31 juli 2025

Haskoning
Enhancing Society Together

HASKONING NEDERLAND B.V.

Koggelaan 21
8017 JN Zwolle
Netherlands
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 65 00
E-mail: info@rhdhv.com
Website: haskoning.com

Titel document:	Soortgericht onderzoek huismus Kromhout te Amsterdam
Ondertitel:	In het kader van soortenbescherming onder de Omgevingswet
Referentie:	BI2566-HAS-XX-XX-RP-EO-0001
Uw kenmerk	Click or tap here to enter text.
Status:	Definitief/1
Datum:	31 juli 2025
Projectnaam:	BI2566
Projectnummer:	BI2566
Auteur(s):	Ruud Hendriks, Ellen Snoeijink
Opgesteld door:	Ruud Hendriks
Gecontroleerd door:	Pieter de Hoop
Datum:	28 juli 2025
Goedgekeurd door:	Hannah Kleemans
Datum:	31 juli 2025
Classificatie:	Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1 Inleiding 1
1.1 Aanleiding van het onderzoek 1
1.2 Resultaten natuurtoets onderdeel soortbescherming 1
1.3 Onderzoeksvragen en doel van de rapportage 2
1.4 Leeswijzer 2

2 Projectbeschrijving 3
2.1 Ligging en beschrijving plangebied 3
2.2 Voorgenomen ingreep 4

3 Huismusonderzoek 5
3.1 Werkwijze soortgericht onderzoek 5
3.2 Resultaten 6
3.3 Effectbeoordeling 10
3.4 Vervolgstappen 11

4 Conclusie 11

Geraadpleegde bronnen 12

Bijlage 1: Juridisch kader 13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Gemeente Amsterdam en woningcorporatie Eigen Haard zijn voornemens om in Amsterdam een nieuw gemengd gebied te realiseren in het Hamerkwartier, het zogenoemde Kromhoutterrein. Dit is een herontwikkelingsgebied in Amsterdam. Dit terrein bestaat voor een belangrijk deel uit de Kromhouthallen en enkele omliggende bedrijfspanden en woningen. De ontwikkeling van het Kromhoutterrein is gericht op het ontwikkelen van dit terrein naar een gemengd woon-, werkgebied, met woontorens, maar ook met maakindustrie, een school, een supermarkt en overige gemengde functies. Ten behoeve van de ontwikkeling wordt de Kromhouthal en de woningen langs de kade gerenoveerd en verbouwd en wordt de overige aanwezige bebouwing gesloopt. Deze werkzaamheden betreffen een ruimtelijke ontwikkeling.

In een natuurtoets (Royal HaskoningDHV, 2024) is de geplande ruimtelijke ontwikkeling getoetst aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving. Uit de natuurtoets bleek dat nader onderzoek nodig is naar huismus. De resultaten van dit nader onderzoek en de effectbeoordeling worden in voorliggend rapportage beschreven.

1.2 Resultaten natuurtoets onderdeel soortbescherming

In onderstaande overzicht (tabel 1-1) is een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied weergegeven. Hierin zijn tevens de mogelijk optredende tijdelijke en permanente negatieve effecten beschreven. Daarnaast is het betreffende wetsartikel van de Ow benoemt en de eventueel benodigde vervolgstappen en/of (voorzorgs)maatregelen nodig zijn. Een groene kleur bij de kolom vervolgstappen betekent dat geen verdere vervolgstappen noodzakelijk zijn. Een gele kleur bij de kolom vervolgstappen betekent dat het voornemen kan leiden tot negatieve effecten op de desbetreffende soortgroep. Er kunnen echter voorzorgsmaatregelen worden getroffen en daarom is het uitvoeren van nader onderzoek en het aanvragen van een vergunning voor betreffende soorten niet noodzakelijk. Een rode kleur bij de kolom vervolgstappen betekent dat het voornemen voor de desbetreffende soortgroep kan leiden tot negatieve effecten en mogelijk een vergunning noodzakelijk. Deze soorten zullen in dit nader onderzoek verder worden behandeld.

Tabel 1-1. Overzicht toetsing soortenbescherming.

Soortgroep	Soort of soorten	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Verbodsartikel Bal	Vervolgstappen/voorzorgs maatregelen noodzakelijk?
Grondgebonden zoogdieren	(Spits)muizen	Tijdelijk.	11.54 lid 1a	Het betreft vrijgestelde soorten wel dient de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) in acht te worden genomen.
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis	Tijdelijk en permanent.	11.46 lid 1a, b en c	Negatieve effecten zijn op basis van eerder nader onderzoek (Ecoresult, 2023) uitgesloten.

	(Essentiele) vliegroutes	Tijdelijk.	11.46 lid 1c	Eventuele bouwverlichting van route(water) africhten of werken tussen zonsopkomst en zondergang danwel buiten de actieve periode. Dit dient in een ecologisch werkprotocol op genomen te worden.
Broedvogels	Huismus	Tijdelijk en permanent.	11.37 lid 1a, b en d	Nader onderzoek vereist.
	Gierzwaluw	Tijdelijk en permanent.	11.37 lid 1a, b en d	Negatieve effecten zijn op basis van eerder nader onderzoek (Ecoresult, 2023) uitgesloten.
	Algemene broedvogels zoals kauw, meerkoet, stadsduif en zilvermeeuw	Tijdelijk en permanent	11.37 lid 1a, b en d	Werken buiten het broedseizoen of werken met maatregelen en onder ecologische begeleiding.
Ongewervelden	Teunisbloempijlstaart	Tijdelijk	11.54 lid 1a en b	Voorkomen van kolonisatie door bouwterrein ongeschikt te houden.

1.3 Onderzoeksvragen en doel van de rapportage

Het doel van het soortgericht vervolgonderzoek is om aan- of afwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus nader te onderzoeken, zodat effecten van het voornemen op deze soorten beoordeeld kunnen worden in het kader van de Ow. De onderzoeksvragen van het soortgerichte onderzoek zijn daarom als volgt:

- Zijn er jaarrond beschermde nestlocaties van huismus in het plangebied aanwezig?
- Welke (negatieve) effecten zijn te verwachten op de huismus indien de voorgenomen ingreep doorgang vindt en welke verbodsbepalingen van de Ow worden dan overtreden?
- Kunnen voorzorgsmaatregelen genomen worden om negatieve effecten en daarmee een overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen? Zo ja, wat zijn die voorzorgsmaatregelen dan?
- Moeten mitigerende maatregelen genomen worden om negatieve effecten te verzachten en is het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en faunactiviteit in het kader van de Ow noodzakelijk, en zo ja, is een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en faunactiviteit haalbaar?

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een projectbeschrijving met de ligging van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden. In hoofdstuk 3 zijn de onderzoeksmethode en resultaten van het huismusonderzoek opgenomen. Op basis van de aanwezigheid van de beschermde soorten zijn in hoofdstuk 3 de effecten van de voorgenomen ingreep op de huismus beoordeeld en zijn de benodigde voorzorgsmaatregelen en vervolgstappen benoemd. In hoofdstuk 4 worden de conclusies samengevat. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 een advies opgenomen voor bovenwettelijke maatregelen in het kader van biodiversiteit. In Bijlage 1 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Omgevingswet beschreven wordt.

2 Projectbeschrijving

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het besluitgebied is gelegen in Amsterdam, Noord-Holland. Het betreft een gebied in de wijk Hamerkwartier. In Figuur 2-1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 2-1: Ligging en globale begrenzing van het plangebied (rood omkaderd) en daken (geel omkaderd) die mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor huismus.

Het besluitgebied betreft een grotendeels verharde locatie met bebouwing. Het grootste gedeelte van de bebouwing betreft de Kromhouthal. De Kromhouthal betreft bebouwing met schuine daken met platen en is ongeschikt voor de huismus. Ook de bebouwing aan de westzijde van het plangebied met platte daken is ongeschikt als leefgebied voor huismus. In het zuidoosten van het plangebied zijn twee panden aanwezig met schuine daken en dakpannen. Deze panden hebben voor de huismus toegankelijke ruimtes onder de dakpannen. Rondom deze bebouwing is een drietal populieren aanwezig. Daarnaast zijn er enkele opkomende struiken en kruiden rondom deze gevels. Ten noordoosten van het plangebied is daarnaast jaarrond groen aanwezig in de vorm van een laurierhaag. In Figuur 2-2 is een impressie weergegeven van het plangebied en de mogelijk geschikte elementen voor de huismus.

Figuur 2-2 Geschikte bebouwing aan de zuidoostzijde van het plangebied met aanwezige beplanting en de haag ten noordoosten van het plangebied (blok A4)

2.2 Voorgenomen ingreep

Het voornemen maakt deelt uit van de grotere stedelijke herontwikkeling van het Hamerkwartier. Het betreft hier specifiek de ontwikkeling van het deelgebied Kromhout. Momenteel wordt er voor dit besluitgebied een omgevingsplan opgesteld. In de toekomst wordt het gebied een gemengd stedelijk gebied met woningen, maakindustrie, maatschappelijke voorzieningen, horeca, detailhandel, groen en ondersteunende infrastructuur. De bestaande Kromhouthal blijft behouden en zal worden gerenoveerd voor een nieuwe functie. Daarnaast blijven de gebouwen geschikt voor huismus behouden (blok A4). Voor deze gebouwen is wel gevel- en dakrenovatie nodig. Overig aanwezige bebouwing wordt gesloopt om nieuwbouw te realiseren. Daarnaast is in het gebied een grootschalige bodemsanering nodig. Een exacte planning, ontwerp en werkwijze is in deze fase van het plan nog niet bekend. De werkzaamheden betreffen globaal de volgende handelingen:

- Renoveren en verbouwen van de Kromhouthal.
- Renoveren gebouwen in blok A4.
- Bodemsanering van het plangebied.
- Verwijderen van bestaand groen zoals struweel en bomen.
- Verwijderen bestaande verharding.
- Dempen van watergangen.
- Sloop overige bestaande bebouwing.
- Uitvoeren van grondwerkzaamheden.

- Realiseren van infrastructuur (kabels, leidingen, rioleringen, verlichting en verharding).
- Realiseren van nieuwbouw met mogelijk heiwerkzaamheden en inzet van groot materieel.
- Aanleggen van groen en speelvoorzieningen.
- Kades herstellen

Een impressie van de toekomstige inrichting van het terrein is weergegeven in figuur 2-2.

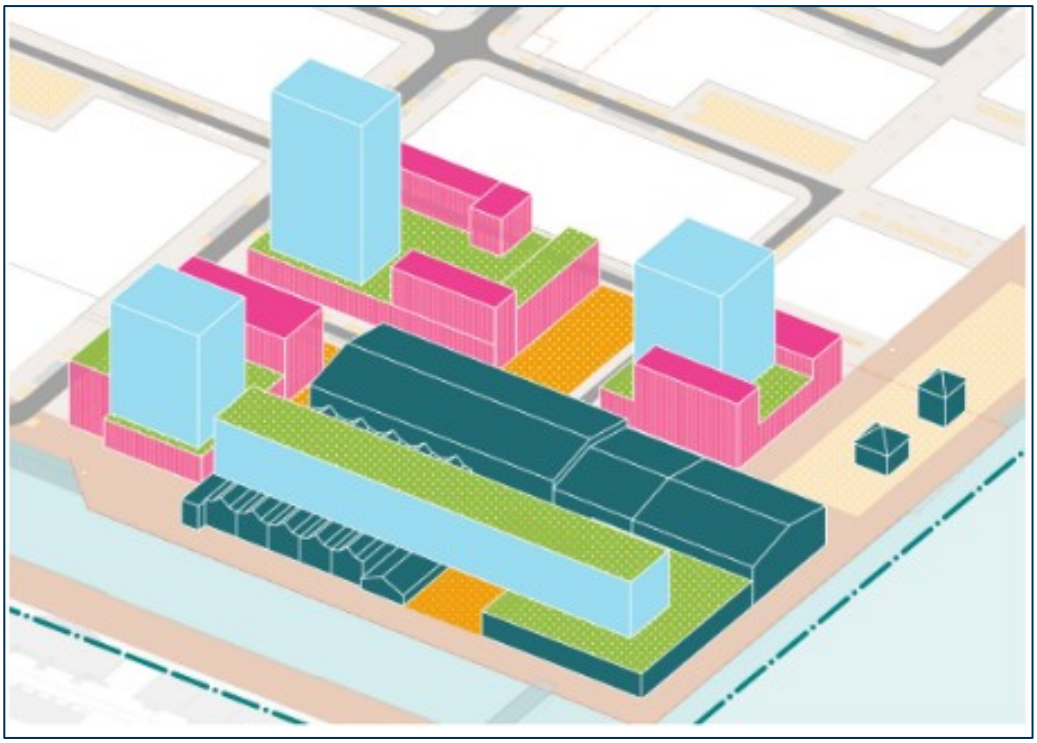

Figuur 2-2 Een weergave van de mogelijke eindsituatie (Gemeente Amsterdam, 2024)

3 Huismusonderzoek

3.1 Werkwijze soortgericht onderzoek

Het huismusonderzoek is uitgevoerd conform het kennisdocument van BIJ12 en het soorteninventarisatieprotocol van de NGB. Gedurende de periode 1 april - 15 mei is tweemaal een veldonderzoek gedaan. De onderzoekrondes vonden plaats met een tussenpauze van tenminste 10 dagen. Hierbij is op de locatie telkens met één ter zake kundige personen gepost. Per bezoek is minimaal een uur onderzoek gedaan. Hierbij is gedurende het onderzoek afwisselend vanaf de waterkant en Boorstraat de locatie bekeken. Vanaf de waterkant waren de geschikte zuidgevels en een deel van oost- en westgevel te overzien. Vanaf de Boorstraat kon een deel van de zuid- en oostgevel worden onderzocht. De noordgevel was niet zichtbaar. De oost-- en westgevels waren niet volledig zichtbaar tijdens het onderzoek. Tijdens het onderzoek zijn alle waarnemingen van vogels in en nabij het projectgebied genoteerd. Een overzicht van de onderzoekomstandigheden is weergeven in Tabel 3-1. De gedane waarnemingen zijn doorgegeven aan de NDFF.

Tabel 3-1 Een overzicht van veldbezoeken voor onderzoek naar huismus

Bezoek	Datum	Tijd	Weeromstandigheden
1	02-04-2025	10:00-11:30	7 graden Celsius, droog en zonnig, 4 Bft
2	15-04-2025	10:00-11:00	12 graden Celsius, droog en zonnig, 3 Bft

3.2 Resultaten

Ronde 1

Tijdens het eerste veldbezoek werden vanaf de start van het onderzoek direct huismussen waargenomen. Op beide geschikte locaties in blok A4 zijn zingende mannelijke huismussen aangetroffen. Op het westelijke pand betrof het één exemplaar en op het oostelijke pand diverse exemplaren van huismussen aanwezig, dit betrof zowel mannelijke als vrouwelijke individuen. Daarnaast zijn huismussen waargenomen in de beplanting bij de populieren en langs de gevel. Tijdens het veldbezoek is bij het oostelijke pand in de zuidoostelijke hoek een invlieglocatie vastgesteld (zie Figuur 3-1). Bij dit pand zijn aan de oostzijde ook diverse aan en wegvliegende huismussen waargenomen. Daarnaast zijn hier ook territoriaal zingende mannelijke exemplaren waargenomen. Door het beperkte zicht op de gevel is hier geen in/uitvlieglocatie vastgesteld. Maar op basis van territoriaal gedrag wordt uitgegaan van twee broedlocaties.

Figuur 3-1 Open dakpan (rood omcirkeld) op de zuidwesthoek van het westelijk gebouw waar huismussen tijdens het veldbezoek in/uitvlogen

Figuur 3-2 Waarneming roepend mannetje op de top van het westelijke gebouw

Tijdens het eerste bezoek zijn minimaal 4 individuen waargenomen waarvan 3 zingende mannelijke exemplaren. Op basis van het territoriaal gedrag, zingen, op de daken door is ervan uitgegaan dat er 3 nestlocaties aanwezig zijn.

Ronde 2

Tijdens het tweede veldbezoek werd na circa 10 minuten de eerste waarneming van huismussen gedaan. Daarna was er veelvuldig huismus activiteit bij beiden panden. Tijdens het onderzoek was daarnaast veel kwetter/zang activiteit van huismus in de laurierhaag ten noordoosten van het plangebied. Tijdens het onderzoek werd ditmaal in het westelijk gebouw onder de top dakpan een uitvliegende huismus waargenomen. Onder deze dakpan waren ook sporen van ontlasting van mogelijk huismus aanwezig. Op basis van het uitvliegen kan gesteld worden dat hier een jaarrond beschermde nestlocatie aanwezig is. Bij het oostelijk pand was opnieuw veel activiteit aan de zuid- en oostgevel. Aan de oostzijde werden op 1 locatie in/uitvliegende individuen vastgesteld. Daarnaast was opnieuw aan territoriaal gedrag op twee locaties zichtbaar vergelijkbaar met de eerste ronde. Ook hier waren op de dakpannen ontlasting sporten gezien. In Figuur 3.3 is een impressie van de resultaten van het veldonderzoek opgenomen.

Tijdens het tweede bezoek zijn minimaal tien individuen waargenomen. Op de twee locaties met territoriaal gedrag van ronde 1 is dit opnieuw vastgesteld. Daarnaast is een in/uitvlieglocatie aan de oostgevel vastgesteld en in de eerde genoemde locatie aan het westelijke pand.

Figuur 3-3 Nestlocatie (rood omcirkeld) bij de zuidkant aan de topgevel van het westelijk gebouw

Figuur 3-4 Territoriaal zingende huismus op noordoosthoek aan De Boorstraat bij nestlocatie

Resultaten

In totaal zijn er op basis van de twee bezoeken drie in en uitvlieglocaties en twee locaties met territoriaal gedrag vastgesteld verdeeld over beide panden. Waarvan één in/uitvlieg locatie bij het westelijke pand en twee in/uitvlieglocaties alsmede twee locaties met territoriaal gedrag bij het oostelijke pand. Op basis hiervan is vastgesteld dat er sprake is van vijf nestlocaties. Tevens is binnen en buiten het plangebied essentieel leefgebied vastgesteld. De huismussen maakten voornamelijk gebruik van de aanwezige beplanting langs de gevel, onder de bomen en vooral de laurierhaag ten noordoosten van het plangebied. In de omgeving ontbreekt het aan andere geschikte groenstructuren waardoor dit essentieel leefgebied betreft. In Figuur 3-5 is een overzicht opgenomen van de vastgestelde in en uitvlieglocaties van huismussen en het essentiële groen.

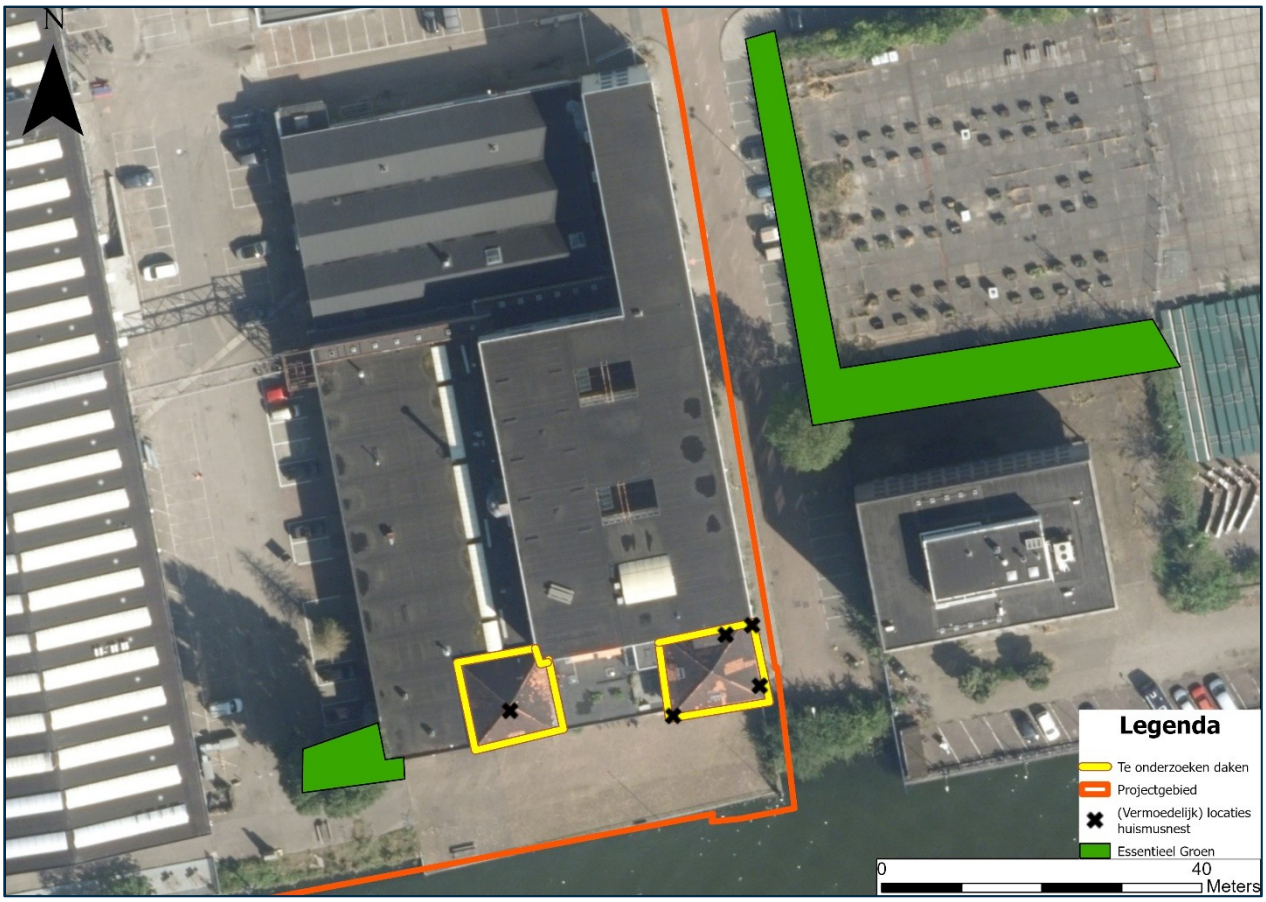

Figuur 3-5 Aangetroffen nestlocaties van de huismus

3.3 Effectbeoordeling

Aanlegfase
De aanlegfase leidt tot het slopen van de bebouwing direct grenzend aan de locaties waar de huismus is aangetroffen. Deze sloopwerkzaamheden kunnen leiden tot verstoring van jaarrond beschermde nesten. Omdat in de omgeving geen alternatieven aanwezig zijn waar de huismus heen kan vluchten heeft deze verstoring mogelijk effect op de lokale staat van instandhouding. Dit betreft derhalve een overtreding van artikel 11.37 lid 1c van het Bal.

De bebouwing waar de nestlocaties van de huismus zich bevinden wordt gerenoveerd. In de bebouwing zijn minimaal vijf nestlocaties aanwezig. Omdat de renovatie deels het dak betreft wordt ervan uitgegaan dat aanwezige nesten worden vernield tijdens de renovatie. Daarnaast leidt het rooien van groen tot het vernietigen van essentieel leefgebied. Dit leidt tot het vernietigen van deze nestlocaties en essentieel groen en daarmee tot overtreding van verbodsbepalingen van artikel 11.37 lid a, b, en c van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Gebruiksfase
In de gebruiksfase is in de bestaande bebouwing weer ruimte voor nestlocaties van de huismus. Daarnaast blijft de aanwezige laurierhaag behouden. Bij de toekomstige inrichting dient het essentiële groen te worden gecompenseerd. Een overtreding is in de gebruiksfase niet te verwachten.

3.4 Vervolgstappen

Voor het vernietigen en verstoren van vijf nestlocaties en het verwijderen van essentieel groen dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. Om een omgevingsvergunning voor deze activiteit aan te vragen dient een projectplan te worden opgesteld met daarin de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen om de (lokale) staat van instandhouding van de huismus niet in het geding te brengen.

Het aanvragen van een omgevingsvergunning flora en fauna activiteiten is niet vereist voor het vaststellen van het omgevingsplan.

De ontwikkeling en de omgeving van het besluitgebied bieden voldoende compensatiemogelijkheden voor tijdelijke nestkasten en tijdelijk groen, zoals plantenbakken. Omdat de bebouwing waar de locaties van de huismus zijn aangetroffen, behouden blijft na de renovatie is compensatie voor de huismusnesten in het pand mogelijk.

4 Conclusie

Tijdens het nader onderzoek is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de huismus vastgesteld. Het gaat hierbij om vijf nestlocaties zoals opgenomen in Figuur 3-5. Daarnaast is vastgesteld dat er essentieel groen aanwezig is in de directe omgeving. Omdat renovatie van de bebouwing van de nestlocaties noodzakelijk is voor de ontwikkeling en hierbij het groen wordt gerooid is een overtreding van de verbodsbepaling uit artikel 11.37, lid a, b, c en d van het Bal niet uitgesloten.

Voor het vernietigen en verstoren van vijf nestlocaties en het rooien van essentieel groen dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. Indien voldoende compensatiemaatregelen worden genomen is het haalbaar om een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit te verkrijgen.

Geraadpleegde bronnen

Royal HaskoningDHV (2024). Natuurtoets deelgebied Kromhout.

BIJ12 (2023). Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*.

NGB (2021). Soorteninventarisatie protocol

Bijlage 1: Juridisch kader

Omgevingswet

In de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn alle wetten met betrekking tot de fysieke leefomgeving opgenomen. In het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) hoofdstuk 11 is de bescherming van Natuur in Nederland opgenomen. Deze wet bevat onder andere regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen.

Beschermde soorten (Ow Bal § 11.2)
Het Bal van de Ow kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de specifieke zorgplicht conform Bal artikel 11.27. Deze plicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als vergunning of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermingsregimes
Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Ow Bal § 11.2.2)*
  Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Ow Bal § 11.2.3)*
  Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- *Beschermingsregime andere soorten (Ow Bal § 11.2.4)*
  Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IX onder A en B van de Bal Ow. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen
Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of vergunning van deze verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 11.2.2 en 11.2.3 zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 11.2.4 zien toe op de ‘nationale’ andere soorten die zijn genoemd in de bijlage IX onder A en B bij de Bal Ow. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van het Bal wordt bepaald of beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 0-1. Verbodsbepalingen Besluit activiteit leefomgeving Omgevingswet.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrichtlijn Ow Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	**Art 11.46 1a** Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	**Art. 11.54 1a** Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rust-plaatsen en eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	**Art 11.46 1b** Het is verboden dieren als bedoeld in lid 1a opzettelijk te verstoren.	**Art. 11.54 1b** Het is verboden de vaste voortplantings-plaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te rapen en deze onder zich te hebben.	**Art. 11.46 1c** Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1a in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1a opzettelijk te storen. **Art. 11.37 3** Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	**Art 11.46 1d** Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1a te beschadigen of te vernielen. **Art. 11.46 1e**. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidings-gebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	**Art. 11.54 1c** Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vergunnings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een vergunning nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een vergunning.

Artikelen 7.197k, 7.197o en 7.197r van de Omgevingsregeling (hierna: Or) van de Omgevingswet bevatten de vergunnings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Omgevingswet geldt voor deze soorten een vergunningsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit.

Voor de ‘andere soorten’ van artikel 11.54 van het Bal kunnen provincies en de Minister een algemene vrijstelling van de vergunningsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en vergunningen in het kader van de Ow. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Gelderland. Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in Gelderland zijn in Tabel 2 weergegeven. De specifieke zorgplicht (artikel 11.27) blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 0-2. Soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen in provincie Noord-Holland.

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Meerkikker
Egel	Ree		Bastaardkikker
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Voorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een vergunning niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt.

De voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Omdat sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een vergunning worden aangevraagd. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van vergunningsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

In de Ow is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant".

Wezenlijke invloed

Met de term 'wezenlijke invloed' wordt gedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden bezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.